شكست و سەركەوتنی موسڵمانان بەسەر جولەكەدا...

لە ژێر سێبەری چەند ئایەتێكدا

ئامادەكردنی
حـــەمـــزە بـــەرزنـــجـــی

١٤٣٣ كۆچی - ٢٠١٢ زایینی

http://www.facebook.com/hamzabarzngy

بسم الله الرحمن الرحيم

پێشەکی

((إنَّ الحمدَ للهِ نَحمدهُ ونَستعينُهُ ونَستغفِرُهُ، ونَعوذُ باللهِ مِنْ شُرورِ أنفُسِنا وسيّئاتِ أعمالِنا، مَنْ يهدِهِ اللهُ فلا مُضلّ لَهُ، ومَنْ يُضلِل فَلا هاديَ لَهُ، وأشهَدُ أن لا إله إلا الله وحدَهُ لا شريكَ له، وأشهَدُ أنَّ محمّداً عَبدُهُ ورَسولهُ.

﴿ ياأيهُّا الذينَ آمنوا اتّقوا اللهَ حَقَّ تُقاتهِ ولا تَموتُنَّ إلاّ وأنْتُم مُسلِمونَ ﴾ (آل عمران: ١٠٢)

﴿ ياأيهُّا النّاسُ اتّقوا ربَّكُمُ الّذي خَلَقَكم مِنْ نَفسٍ واحدَةٍ وخَلَقَ مِنها زَوجَها وبَثَّ مِنهُما رِجالاً كثيراً و نِسآءاً واتّقوا الله الذّي تَسآءلونَ بهِ وَالأرحامَ إنّ الله كانَ عليكمُ رَقيباً ﴾ (النساء:١)

﴿ ياأيُّها الذين آمَنوا اتّقوا اللهَ وقولوا قولاً سَديداً يُصلِحْ لَكُمْ أعمالَكُم ويَغفِر لَكُمْ ذُنوبَكُم وَمَنْ يُطِعِ اللهَ وَرَسولَهُ فَقَدْ فازَ فوزاً عَظيماً﴾. (الأحزاب: ٧٠-٧١)

أما بعدُ فإنّ أصدقَ الحديثِ كِتابُ الله، وخيرَ الهَدي هَديُ مُحمّد(ﷺ)، وشَرَّ الأمُور مُحدَثاتُها، وكُلَّ مُحدَثةٍ بِدعة، وكلَّ بِدعَةٍ ضَلالَةً، وكُلَّ ضَلالَةٍ في النّار)).

لە هەرکاتێك زیاتر کێشەی فەلەستین لەگەڵ جولەکەی داگیرکەردا پەرەی سەندووەو پێی ناوەتە کۆتا قۆناغ و لوتکەوە، ستەم و جەریمەکانی زایۆنیزم کە بەبەرچاوو بگرە بە ئاماژەو یارمەتی کاوێژکەرانی مافی مرۆڤ و دیموکراتییەوە ئەنجامی ئەدەن هەموو بەها ئاسمانیو زەمینییەکانی بەزاندووە، نەك تەنها مرۆڤ بگرە دارو بەردی بێ زمانیش لەم جینایەتانە بێ بەش نەبوون، هەر لەبەر ئەمەشە لە قیامەتدا هاواردەکەن و

موسـڵمانان بـانگ دەکـەن تـا ئـەو جولەکەیـەی لـە پشـتیانەوە خـۆی حەشارداوە بە سزای دادپەروەرانە بگەیەنرێت..

ڕاسـتێتی ئـەم تـاوان و قەسابخانانەشـیان کـە بـە هـۆی پـەرت و بڵـاویو لاوازی موسڵمانان و دوور کەوتنەوەیان لە دینەکەیانەوە توشیان دەبێت قورئـانی پـیرۆز هـەواڵی پـێ داوەو موسـڵمانانی لـێ بێدار کردۆتـەوەو لـە چەند ئایەتێکی صەریحدا باس لە سەرەنجام و کۆتاییە مژدە بەخش و دڵخۆشکەرانەکەشی دەکات.....دەبا ساتێك لە ژێر سایەی ئەو ئایەتانەدا گوێی دڵمان واڵاکەین...خوای پەروەردگار دەفەرموێت:

﴿وَقَضَيْنَآ إِلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِى ٱلْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا۟ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِ ۚ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ ٱلْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَٰكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَٰكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٦﴾ إِنْ أَحْسَنتُمْ أَحْسَنتُمْ لِأَنفُسِكُمْ ۖ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا ۚ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ ٱلْءَاخِرَةِ لِيَسُۥٓـُٔوا۟ وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا۟ ٱلْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا۟ مَا عَلَوْا۟ تَتْبِيرًا ﴿٧﴾ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يَرْحَمَكُمْ ۚ وَإِنْ

عُدتُّمۡ عُدۡنَاۚ وَجَعَلۡنَا جَهَنَّمَ لِلۡكَٰفِرِينَ حَصِيرًا ﴿٨﴾.سورة الإسراء.
آية: ٤–٨.

واته: له كتێبی تەوراتدا یان له لوح المحفوظ دا بڕیارمان داوەو به بەنی ئیسرائیلمان ڕاگەیاندوه كه سوێند به خوا ئێوه (له بەرنامەی ئێمه لادەدەن و یاخی دەبن) دووجار فەسادو خراپه له زەویدا بەرپا دەكەن، (له غەفڵەتی خەڵكیدا) زۆر گەشه دەكەن و دەسەڵاتێكی زۆر گەوره بەدەست دەهێنن (لەم سەردەمەدا دووباره ئەم هەواڵه قورئانیه هاتۆتەوه دی). جا كاتێك (ئەی جووەكان) بەڵێنی یەكەمیان دێت (كه تۆڵەیان لێ بكەینەوه) بەنده تایبەتیەكانی خۆمان دەنێرینه سەرتان كه خاوەنی هێزو توانای زۆرن، ئیتر ئەوان به هەموو كون و كەلێنێكی قەڵاو شارۆچكەكاندا دەسوڕێنەوەو دەگەڕێن به شوێنیانداو ئەم هەڕەشەی تۆڵەیه بەڵێنی خوایەو دەبێت بێته دی (زانایانی سەردەم دەڵێن_عبادا لنا_ مەبەست هاوەڵانی پێغەمبەره كه قورئان وەسفی كردوون به توندو تیژی دژ به خوا نەناسان له كاتی جەنگدا) . له دوای ئەو لاوازیەتان (ئەی جووەكان، له غەفڵەت و دواكەوتنی جیهانی ئیسلامدا) نۆرەتان دەدەینەوەو دەسەڵاتمان بەسەر وڵاتی ئیماندارانداا پێدەدەین و ماڵ و سامان و كوڕی زۆرتان پێدەبەخشین و واتان لێدەكردن كه زۆر ئاماده بن بۆ هێرش بردن و پەلاماردان و پڕو پاگەنده كردن. ئەگەر (له كاتی دەسەڵاتدا) چاكه بكەن، ئەوه هەر بۆ خۆتان چاك و بەسووده، ئەگەر خراپەو تاوانیش بكەن ئەوه هەر یەخەی خۆتان دەگرێتەوه، جا كاتێك كه نۆرەی ئەنجامدانی بەڵێنی دواجار دێت، ئیمانداران كارێكتان پێ دەكەن كه له ڕوخسارتاندا ڕەنگ بداتەوه، (چونكه ئەوان دڵنیان كه

هەموو ئەو بەڵاو ناخۆشیانەی بەسەر گەلانی موسوڵماندا بە گشتی، هاتووە بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ دەستی ئەوانی تیادایە)، ئەوسا دەبا ئیماندار بچنە مزگەوتەوە وەکو یەکەمجار چوونە ناوی، دەبا ئیتر ئیمانداران تۆڵەی خۆیان بکەنەوەو دەستیان بەسەر هەر چیەکدا دەڕوات درێغی نەکەن (چونکە ئەوان لە ستەم و زۆرداری و خوێن ڕێژی درێغیان نەکرد). ئینجا دوور نی یە، پەروەردگارتان بەزەیی پیاتاندا بێتەوەو ڕەحمتان پێ بکات ئەگەر بەخۆتاندا بێنەوەو تەوبە بکەن، خۆ ئەگەر بگەڕێنەوە بۆ پیلانگێڕان و خوێنڕێژی ئێمەش دەست دەکەینەوە بە تۆڵە سەندن و تەمێکردنتان، جگە لەوە دۆزەخیش دەکەین بە زیندان بۆ کافران کە تیایدا گیر بخۆن.

زانایان ڕا جیان دەربارەی ئەم ئایەتە کە ئاخۆ ئەو کەسانە کێن کە لە ئایەتەکاندا هاتوون و لە کۆتا جاردا بەسەر بەنی ئیسرائیلدا زاڵ دەبنەوەو تۆڵەی ستەمیان لێ دەکەنەوەو دەچنە ناو مزگەوتی ئەقصاوە بەسەر بەرزیو سەرکەوتنەوە... هەندێك لە زانایان پێی وایە ئەمە ڕووی داوەو تێپەڕیوە، بەڵام ڕووکەشی ئایەتەکە پێچەوانەی ئەمە دەسەلمێنێت وەك کۆمەڵێکی تر لە زانایان باسی دەکەن.

ابن كثير(رەحمەتی خوای لێ بێت) دەفەرموێت: (..وقد اختلف المفسرون من السلف والخلف في هؤلاء المسلطين عليهم: من هم؟ فعن ابن عباس وقتادة: أنه جالوت الجَزَرِيّ وجنوده، سلط عليهم أولا ثم أديلوا عليه بعد ذلك. وقتل داود جالوت، ولهذا قال: ﴿ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ

وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴾. وعن سعيد بن جبير: أنه ملك الموصل سنجاريب وجنوده. وعنه أيضًا، وعن غيره: أنه بختنصر ملك بابل. وقد ذكر ابن أبي حاتم له قصة عجيبة في كيفية ترقيه من حال إلي حال، إلي أن ملك البلاد، وأنه كان فقيرًا مقعدًا ضعيفًا يستعطي الناس ويستطعمهم، ثم آل به الحال إلي ما آل، وأنه سار إلي بلاد بيت المقدس، فقتل بها خلقًا كثيرًا من بني إسرائيل.

وقد روي ابن جرير في هذا المكان حديثًا أسنده عن حذيفة مرفوعًا مطولا وهو حديث موضوع لا محالة، لا يستريب في ذلك من عنده أدني معرفة بالحديث! والعجب كل العجب كيف راج عليه مع إمامته وجلالة قدره! وقد صرح شيخنا الحافظ العلامة أبو الحجاج المزي، رحمه الله، بأنه موضوع مكذوب، وكتب ذلك علي حاشية الكتاب.

وقد وردت في هذا آثار كثيرة إسرائيلية لم أر تطويل الكتاب بذكرها، لأن منها ما هو موضوع، من وضع بعض زنادقتهم، ومنها ما قد يحتمل أن يكون صحيحًا، ونحن في غُنْيَة عنها، ولله الحمد. وفيما قص الله تعالي علينا في كتابه غنية عما سواه من بقية الكتب قبله، ولم يحوجنا الله ولا رسوله إليهم. ....ولو وجدنا ما هو صحيح أو ما يقاربه، لجاز كتابته وروايته، والله أعلم./ تفسير ابن كثير ٣/٢٧-٢٨.

واته: راڤەکارانی قورئان لە سەلەف و خەلەف جیاوازن لە دیاری کردنی ئەو گەلەدا کە زاڵ دەبن بەسەر بەنی ئیسرائیلدا، ئاخۆ ئەوانە کێن؟ لە ابن عباس و قەتادەوە هاتووە کە فەرمویانە: ئەوە بریتییە لە جالوت الجزريو سەربازەکانی، سەرەتا زاڵ بوو بەسەریاندا دواتر شکان و ئەوان

سەرکەوتنەوە. وە داود پێغەمبەر(علیه السلام) جالوتی کوشت، بۆیە خوای گەورە دەفەرموێت: ﴿ثم رددنا لكم الكرة عليهم....﴾ وە لە سەعیدی کوری جوبەیرەوە هاتووە کە فەرمویەتی: ئەوە سەنجاریبی پاشای موسڵ و سەربازەکانی بوو، هەر لەویشەوە هاتووە کە فەرمویەتی: بوختنەصری پاشای بابل بووە. وە ابن ابی حاتم چیرۆکێکی زۆر سەیری لەسەر دەگێڕێتەوە کە چۆن ئەو پاشایە دەستەڵاتی گرتە دەست و لە بارێکەوە چووە بارێکی تر تا شارەکانی گرتە دەست، لە کاتێکدا پێشتر هەژارو لاواز بوو بەشی خەڵکی دەداو خواردنی دەدانێ، تا گەشتە ئەو ئاستەی گە پێی گەیشت تا چوو بۆ شارەکانی بیت المقدس و خەڵکێکی زۆری لە بەنی ئیسرائیل کوشت.

وە ابن جریر لەم شوێنەدا فەرموودەیەك دەگێڕێتەوە و دەیداتە پاڵ حوزەیفە بە مەرفوعی و دوورو درێژی باسی دەکات لە کاتێکدا ئەو فەرموودجەیە بێ شك مەوزوع و هەڵبەستراوە، بە جۆرێك ئەوەی کەمترین شارەزای هەبێت بە زانستی فەرمووده گومانی نییە لە هەڵبەستراوی ئەو فەرموودەیەدا، جا سەیرو عەجابەتی ئەوەیە کە چۆن ابن جریر لەگەڵ ئەو پلەو پێشەوایەتییەیدا ئەمەی هێناوەو رەواجی پێ داوە! کە مامۆستامان شێخی عەللامە ابو الحجاج المزی رەحمەتی خوای لێ بێت بە راشکاوی فەرمویەتی کە هەڵبەستراوەو درۆیە، وە ئەمەی لە لێوارو حاشیەی کتێبەکەیدا نوسیوە.

وە لەم باسەشدا کۆمەڵێك بەسەرهاتی زۆری ئیسرائیلی هاتووە پێم باش نەبوو کتێبەکەمی بە هێنانەوەی پێ درێژ بکەمەوە، چونکە تیایدا هەیە هەڵبەستراوە لە لایەن هەندێك لە زندیقەکانیانەوە، وە تیایدایە

ئیحتیمالی ئەوەی هەیە صەحیح بێت، بەڵام ئێمە پێویستیمان پیی نییەو لیی بیّ نیازین.. سوپاس بۆ خوا، وە ئەوەی کە خوای گەروە لە قورئانەکەیدا بۆی باس کردوین بیّ نیازی کردوین لە هەر کتێبێکی تری پێش خۆی، وە خواو پێغەمبەرەکەی پێویستی نەخستوینەتە ئەوانە..............خۆ ئەگەر ریوایەتێکمان شك ببردایە کە صەحیح بوایە یان نزیك بوایە لە صەحیحی ئەوە دروست بوو بنوسرێتەوەو بگێڕدرێتەوەو باس بکرێت...والله اعلم.

وە کۆمەڵێك ئاماژە لە ئایەتەکاندا هەیە کە ئەو ڕاستییە دەسەلمێنن کە ئەم شکستە گەورەو پشت شکێنەی بەنی ئیسرائیل ڕووی نەداوەو نەهاتۆتە دی....لەوانە:

١- خوای گەروە لەم ئایەتە باس لە دوو فەساد نانەوەیان دەکات، ئەگەر مەبەست لەو خراپانەیان بووایە کە ڕابووردووە ئەوا زیاتر لە دوو جار فەسادیان ناوەتەوە، بەڵام ئەم دوانەیان لە لوتکەدابووە. هەروەك چۆن چەندین جاریش خوای گەورە خەڵکی بەسەردا زالْ کردوون، لەوانە: بختنصری کلدانی و سەرجۆنی ئاشوری و تیطسي رۆمانی و غەیری ئەمانەیش..

ابن کثیر(رەحمەتی خوای لیّ بێت) دەفەرموێت: (وقد أخبر الله تعالي أنهم لما بغوا وطغوا سلط الله عليهم عدوهم، فاستباح بَيْضَتَهم، وسلك خلال بيوتهم وأذلهم وقهرهم، جزاء وفاقًا، وما ربك بظلام للعبيد، فإنهم كانوا قد تمردوا وقتلوا خلقا من الأنبياء والعلماء). تفسير ابن كثير ٢٨/٣

واته: خوای گەروە باس لەوە دەکات کە کاتێك بەنی ئیسرائیل ستەمیان کردو لە سنوری خۆیان دەرچوون خوای گەروە دوژمنەکەیاتنی بەسەردا زاڵ کردن ، بە جۆرێك هەیبەتی شکاندن و بەناو بیناو خانووەکانیاندا دەرۆیشتن و زەلیل و پشت شکاوی کردن، ئەمەش سزایەکی پڕ بە پێست بوو بۆیان، وە خوای گەورەش ستەم لە بەندەکانی ناکات، چونکە ئەوان لە سنوور لایانداو یاخی بوون و کەسانێکی زۆریان لە پێغەمبەران و زانایان کوشت.

٢- لە مێژوودا باس لە سەرکەوتنەوەی بەنی ئیسرائیل نەکراوە بەسەر ئەوانەدا کە سەرکەوتوون بەسەریاندا لە کاتێکدا لە ئایەتەکەدا ئاماژە بە سەرکەوتنەوەی بەنی ئیسرائیل دەکات بە سەریاندا وەك دەفەرموێت: ﴿ثم رددنا لکم الکرة علیهم...﴾

٣- ئەگەر مەبەست لەو دوو فەسادە لەوانە بووایە کە ڕوویانداوە بە لەفزی (إذا) هەواڵی نەدەدا چونکە (إذا) مانای (ظَرفِي و شَرطي) لە داهاتوو موستەقبەلیدا دەگەیەنێت نەك لە ڕابوردوودا. جا چۆن قورئان باس لە بەسەرهاتێکی ڕابووردوو دەکات بە حەرفێك کە بۆ داهاتوو بەکاردێت!؟ ئەگەر وابووایە خوای گەورە (لما)ی بەکاردەهێنا، هەروەها ووشەی (لتفسدن) لە ئایەتەکەدا بەڵگەیە لەسەر ئەوەی لە داهاتوودایە.

٤- ووتەی (وکان وعداً مفعولاً) بەڵگەیە لەسەر ئەوەی ئەمە لە داهاتوودایە، چونکە وەعد بۆ شتێك دەدرێت کە ڕووی نەدابێت، هەروەك

چۆن وەعدی خوای گەورە جیایە لەو وەعدەی مرۆڤەکان دەیدەن کە ئەگونجێت نەیبەنە سەر یان بۆیان جێبەجێ نەکرێت.

٥- ئەو گەل و دەستەڵاتدارانەی لە مێژوودا لە ڕابووردوودا بەنی ئیسرائیلیان زەلیل کردووە بێ باوەڕو بت پەرست بوون ئیتر چۆن خوای گەورە بە (عباداً لنا) وەسفیان دەکات کە لای هەمووان ئاشکرایە ئەم وەسفە ئاماژەیە بۆ ئیمانداران چونکە ئەم ئیزافەیە بۆ تەشریفەو کافرو بت پەرستیش ڕێزو عیززەتی نییە، هەروەك چۆن لە زۆر جێگای قورئاندا ئەم ئیزافە تەشریفییە هاتووە: وەك (وَعِبادُ الرَّحمنِ - أسري بعبده - فادخُلي في عبادي - يا عبادي الَّذين أسرَفوا على أنفُسِهِم - يَشرَبُ بِها عِبادُ اللهِ - إنَّ عِبادي لَيسَ لَكَ عَلَيهِم سُلطان -)....

٦- لە پاش فەسادی دووەمیاندا بینای بەرزو گەورە دەڕوخێنرێت و خاپوور دەکرێت، کە لە مێژوداو لە سەردەمەکانی رابووردوودا باس نەکراوە کە بەنی ئیسرائیل بینای لەو جۆرەیان بووبێت.
ئەمانە کۆمەڵێك لێکۆڵینەوەی ڕاستین تەئکید لەسەر ئەوە دەکەنەوە کە ئەو دوو فەسادەی بەنی ئیسرائیل دوای دابەزینی سورەتی ئیسراو ڕوودەدات نەك لە پێشتردا رووی دابێت.
لە کاتێکدا ئەم سورەتە مەککییەو لە پێش هیجرەت دابەزیوە، جا با چاوێك بخشێنین بە ڕووداوەکانی دوای دابەزینی ئەم سورەتەو بزانین ئەم خراپەکارییانەی بەنی ئیسرائیل لە کەیدایەو چۆنە:

فەسادی یەکەمیان:

جولەکە گەلێکن کۆمەڵێك سیفەتی بەدو پیسیان تێدایە کە قەناعەتی بە مرۆڤایەتی کردووە کە ئەمانە دوژمنی سەراپای مرۆڤایەتین، چونکە ئەوان پێیان وایە خۆیان ئاغاو سەرداری زەیوین و خەڵکیش هەموو کۆیلەو خزمەتکار، ئەوان خۆیانبە گەلی هەڵبژاردەی خوا دەزانن، پاشان خوای گەورە لە بارەیانەوە دەفەرموێت: ﴿ ضُرِبَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلذِّلَّةُ أَيۡنَ مَا ثُقِفُوٓاْ إِلَّا بِحَبۡلٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَحَبۡلٖ مِّنَ ٱلنَّاسِ وَبَآءُو بِغَضَبٖ مِّنَ ٱللَّهِ وَضُرِبَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡمَسۡكَنَةُۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ كَانُواْ يَكۡفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَيَقۡتُلُونَ ٱلۡأَنۢبِيَآءَ بِغَيۡرِ حَقّٖۚ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَواْ وَّكَانُواْ يَعۡتَدُونَ ﴿١١٢﴾ ﴾.

سورة آل عمران: آية ١١٢.

واتە: (جوولەکە) زەلیلیی و ڕیسواییان بۆ بڕیاردراوە لە هەر کوێ جێگیر بن مەگەر لە سایەی ئاینی خوادا بحەوێنەوە و (زوڵمیان لێنەکرێت کاتێك ئیسلام فەرمانڕەوا بێت) یان بەخۆ هەڵواسین بەخەڵکیدا بۆ یارمەتیدانیان، یان پشتگرتنیان (لەو سەردەمانەدا کە ئیسلام فەرمانڕەوا بووە بەئاسوودەیی ژیاون، هەرچەند لە ژێرەوە هەر خەریکی پیلانگێڕان بوون، لە سەدەی بیستەمیشدا توانییان ئەمریکاو وڵاتانی ڕۆژئاواو هەندێ وڵاتی تریش، بکەنە پشتیوان و داردەستی خۆیان). ئەوانە شایستەی خەشم و قینەی خوا بوون و زەلیلی و خەجاڵەتی بەشیانە، چونکە ئەوانە بڕوایان نیە بەئایەتەکانی خواو پێغەمبەرانیش بە ناحەق

دەکوژن، ئەم یاخی بوون و سەرشۆڕیەیان، بەهۆی سەرپێچی و گوناهباریانەوەیە، ئەوانە هەمیشە لە سنوور دەردەچوون و دەردەچن.

جا ئێش هاتنی پێغەمبەری خوا(ﷺ)و لە ناو شاری مەدینەدا بە هۆی زانستیان لە تەوراتدا جڵەوی پێشەوایەتی فیکرییان گرت و بە هۆی سەرقاڵیان بە دونیاو سامان پەرستییەوە پێشەنگی ئابوورییان کەوتە دەست، وە بە هۆی دوژمنایەتی خستنە نێوان ئەوس و خەزرەجیشەوە بووبونە پێشەنگ لە سیاسەت و بەڕێوەبردندا.

بەڵام کاتێ پێغەمبەری خوا(ﷺ) تەشریفی هات بۆ ئەو شارە کەوتنە دوژمنایەتی کردن و هەوڵدان بۆ کوشتنی پێغەمبەری خوا(ﷺ) و دەستیان کرد بە پەیمان شکاندن و کۆکردنەوەی هۆزەکان لە دژی، وە پشتگیری کردنی کافران و دەستدرێژی کردنە سەر ناموسی موسڵمانان و خیانەت کردن، تا پێغەمبەری خوا(ﷺ) سوپای بۆ ئامادەکردن و پەرت و بڵاوی کردنەوەو لە دوورگەی عەرەبی ڕاوی نان، ئەوانەشی کە مابوونەوە خەلیفەی دووەمی پاڵەوان عومەری کوری خەتتاب (ڕەزای خوای لێ بێت) دەری کردن و شارەکانی لێ پاك کردنەوە.

جا فەسادی یەکەمیان لەسەردەمی پێغەمبەری خوادا(ﷺ) بوو بە بەڵگەی وتەی خوای پەروەردگار کە دەفەرموێت: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمۡ لَا تُفۡسِدُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ قَالُوٓاْ إِنَّمَا نَحۡنُ مُصۡلِحُونَ ١١﴾. سورة البقرة: آية(١١).

واتە: ئەوانە کاتێك پێیان دەوترێت تۆوی گوناهو تاوان و خراپەکاری مەچێنن لە زەویدا، دەڵێن: بەڕاستی ئێمە تەنها چاکسازی دەکەین!!

پێغەمبەری خواش(ﷺ) ناچار بوو ئەدەبیان دابدات و سزایان بدات و لەشاریان دەربنیٚ و ڕەگیان ببڕێت.... وەك خوای گەورە دەفەرموێت: ﴿..فجاسوا خلال الديار وكان وعدا مفعولا﴾.

وەدەفەرموێت: ﴿هُوَ ٱلَّذِىٓ أَخۡرَجَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنۡ أَهۡلِ ٱلۡكِتَٰبِ مِن دِيَٰرِهِمۡ لِأَوَّلِ ٱلۡحَشۡرِۚ مَا ظَنَنتُمۡ أَن يَخۡرُجُواْۖ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُم مَّانِعَتُهُمۡ حُصُونُهُم مِّنَ ٱللَّهِ فَأَتَىٰهُمُ ٱللَّهُ مِنۡ حَيۡثُ لَمۡ يَحۡتَسِبُواْۖ وَقَذَفَ فِى قُلُوبِهِمُ ٱلرُّعۡبَۚ يُخۡرِبُونَ بُيُوتَهُم بِأَيۡدِيهِمۡ وَأَيۡدِى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ فَٱعۡتَبِرُواْ يَٰٓأُوْلِى ٱلۡأَبۡصَٰرِ ﴿٢﴾﴾. سورة الحشر: آية(٢).

واتە: ئەو خوایە ئەو زاتەیە، ئەوانەی بێ باوەڕ بوون لە خاوەنانی کتێب، هەڵیکەندن لە شوێنەواریان و ناچاری کۆچی کردن لە یەکەم دەست پێکردنی کۆکردنەوەو دەرکردنیاندا، ئێوە بەتەما نەبوون و گومانتان نەدەبرد ئاوا بەئاسانی بڕۆن، ئەوانیش گومانیان وابوو کە بەڕاستی قەڵاکانیان بەرگریان دەکات لە ویست و فەرمانی خوا، ئەوسا ئیتر لە لایەکەوە خوا بەڵای بەسەر هێنان کە بەخەیاڵیاندا نەهاتبوون و حسابیان بۆ نەکردبوو، ئەوسا خوا ترسێکی فڕێدایە دڵیانەوە، بەناچاری دەستیان کرد بەکاولکردنی خانووبەرەو ماڵەکانیان بەدەستی خۆیان و دەستی ئیمانداران، کەواتە: ئەی خاوەن بیروهۆش و دوور بینەکان دەرس و پەندو ئامۆژگاری وەربگرن (جوولەکە هەروا بۆیان ناچێتە سەر).

وه دەفەرموێت: ﴿ وَأَنزَلَ ٱلَّذِينَ ظَـٰهَرُوهُم مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَـٰبِ مِن صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِى قُلُوبِهِمُ ٱلرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٢٦﴾ ﴾ سورة الأحزاب: آية(٢٦).

واتە: ئەوانەی پشتگیری قوڕەیشیەکانیان کرد لەخاوەنی کتێبە ئاسمانیەکان، لەجووەکانی (بنی قورەیزە) خوای گەورە لە قڵاکانیان دایگرتن، ترس و بیمی فڕێدایە دڵیان، تا وایان لێهات، دەستەیەکتان کوشتن و دەستەیەکیشتان بەدیل گرتن.

دوای ئەم شکستە گەورەشیان بە دوای لایەنێکدا دەگەڕان تا ببنە هاوپەیمانیو لەو کەوتنەیان هەستنەوە سەرپێ و لە سایەی ئەودا بژین.. کەواتە بۆمان ڕوون بویەوە ئەوانەی کە لە ئایەتەکەدا هاتوون (فجاسوا خلال الديار) بریتی بوون لە پێغەمبەری خۆشەویست (ﷺ) و سەربازە ئیمانداره دڵسۆزەکانی هاوەڵی. بۆیە شایستەی ئەوە بوون بە (عبادا لنا) وەسف بکرێن.

هەستانەوەی بەنی ئیسرائیل:

دوای ئەوەی موسڵمانان وورده وورده له ئیسلام دوور کەوتنەوەو لەت و پەرت بوون و تەفرەقەیان تێ کەوت و کەوتنە یەکتر خواردن، هەیبەتیان نەماو فەشەلیان هێنا، لەو لاشەوە بەلێشاو یارمەتی دەچوو بۆ زایۆنییەکان و جولەکە بوو بە منداڵێکی بەنازی سەربازگەی رۆژهەڵاتی شیوعیو رۆژئاوای سەرمایەداری، کە یەکێکیان بە سەربازو ئەوی تریان بە ماڵ و سامان کەوتنە یارمەتی دانی، بە جورێك جولەکە بوونە زۆرترین سەربازن، لەم کاتەدا دەوڵەتی ئیسرائیلی دامەزراو هیچ حیسابێکیشیان بۆ موسڵمانان نەکرد.

ئەو زۆرییەی بەنی ئیسرائیلیش کە لە ئایەتەکەدا دەفەرموێت: (أكثر نفيرا) مانای زۆری ڕەها نییە چونکە موسڵمانانی بە تەسکەرە زیاد لە ملیارو نیوێك دەبن، بەڵکو مەبەست ئەوەیە ئەوان زۆرترن لە ئیماندارانی دڵسۆزی ڕاستەقینە، چونکە جەنگەکە لە نێوان جولەکەو کۆمەڵی ڕزگاربوودایە کە کەمێکن لەسەر هەق ماونەتەوە، پاشان ووشەی (نفير) مەبەست پێی ئەوانەن کە دەچنە شەڕو جەنگ، لەمەشدا دەبینین هەر لە موسڵمانان زیاترو پڕ تفاقترو بەهێزترن.

گومانی تێدا نییە ئەم سەرکەوتن و هەستانەوەشیان بە ویستی خوای گەورەیەو بۆ ڕاچڵەکاندن و بیرخستنەوەی موسڵمانانە کە مەنهەجی خوایان فەرامۆش کردوەو سەرقاڵی بیردۆزە دەستکردەکانن تا بەم شکستە بەئاگابێنەوەو بگەڕێنەوە بۆ سەرچاوە ڕاستەقینەکەی ئیسلام.

بەڵام مژدەبێت..... ئەم تاقیکردنەوەو سەرکەوتنەی جولەکە هەتا سەر نابێت بە ئیزنی خوای گەورە، چونکە لە ئایەتەکەدا لە باسی قۆناغی

سەرکەوتنی یەکەمیاندا ووشەی (ثم)ە هاتووە کە بۆ (الترتیب مع التراخی) واتە: ڕیزبەندییەکی خاوو ماوە درێژ بەکاردێت، لە مێژووشدا زانراوە ئەم سەرکەوتنەیان دەمێکە بەدەستهێناوە، بەڵام لە باسی فەسادی دووەمیاندا خوای گەورە حەرفی (ف) بەکاردێنێت کە بۆ (الترتیب مع التعقیب)ە واتە: ریزبەندیو بەدواداهاتنێکی خێرا، کە مانای ئەوەیە ئەم سەرکەوتنەی جولەکە زۆر ناخەیەنێت و مەرگی بەکۆمەڵیان بە دەستی موسڵمانانی ڕاستەقینە زۆر نزیکە.

فەسادی دووەم:

ئێستا جولەکە لە بیت المقدسدا دەوڵەتیان هەیەو بە ئارەزووی خۆیان خەریکی فەسادن، زۆریان کوشت لە ئافرەتان و پیرو منداڵی بێ دەستەڵات، مزگەوتی ئەقصایان سوتاند، قورئانیان دڕاند، خراپەو بۆگەنیو فەسادیان چڵەپۆپەی بڕی، کوشتن... تاڵانی... زەلیل کردن... زیندانی کردنی هەزاران لە نێرو مێ،... ناموس شکاندن و هەتك کردن..کە ئەمەش هەتا ئەم ساتە بەردەوامەو لە لوتکەدایە، بە جۆرێ فەسادێك نییە لەمە گەورەتر... کە دواهەمیان ئەو قەسابخانە خوێناوییە بوو کە لە غەززەدا ئەنجامیاندا....لەو لاشەوە هەموو ئەو هەوڵ و کۆششانەی بۆ چارەسەری ناکۆکی نێوان عەرەب و جولەکەو هەوڵی چارەسەری کێشەی فەلەستین دەدرێت سەراب ئاسا بە با دەچێت و سەری لە فەشەلەوە دەردەچێت، چونکە کارەکە بە دەست خوایە نەك کەسی تر...

لــه ژێریشــەوە جولەکــە خــەریکی ڕەشــوەو بــەرتیل دانــن بــە ســەرانی خۆفرۆشــی عــەرەب و دەمیــان چــەور دەکــات بــۆ هێنانــەدی ئامانجــە تەلمودییەکانیان و دروست کردنی نیشتمانەکەیان لەسەر زەوی (میعاد) وەك دەڵێن.

خۆ ئەم سەرکردانە بە قەدەر سوڵتان عبدالحمیدیشیان پێ ناکرێت کاتێ دوای بەســتنی کــۆنگرەی (بال)یــان جولەکــەکان ویســتیان خۆیــان لــە ڕووبەڕووبوونــەوەی ســەربازی بــەدوور بگــرن و ســامانێکی بــێ ئــەژماریان خســتە بــەردەم ســوڵتان عبدالحمیــد- لــە کاتێکــدا لــە نارەحــەتترین بــاری داراییو ئابووریشدا بوو- تا ڕێگــەیان بدات کــۆچ بکــەن بــەرەو فەلەستین، بەڵام ئەو مەردانە ڕازی نەبوو/ مذكرات سلطان عبدالحميد.

لە ئایەتەکانیشدا ئامارژەیەکی زۆر سەرنجڕاکێشی تێدایە ئەویش ئەوەیە: خــوای گــەورە لــە قۆنــاغی یەکــەم جاریانــدا باســی چــوونە نــاو مزگــەوتی ئەقصا ناکات، چونکە ئەوکات ئەوێ ئازاد بوو، بەڵام لە جاری دووەمدا نــاوی دەبــات، چــونکە جــاری یەکــەم چــوونە نــاو ئەقصــای موســڵمانان بــە مەبەســتی زەلیــل کردنــی بــەنی ئیســرائیل نــەبوو، لەبــەر ئــەوەی لــە ژێــر دەستی ڕۆماندا بوو، بەڵام لە جاری دووەمدا بۆ لوت شکاندن و زەلیل کردنیانە: ﴿وليَدخُلوا المَسجِدَ كَما دَخَلوُه أوَّلَ مَرَّةٍ..﴾. تا ئەو ماڵە وون بــووەی ئوممــەتی ئیســلام بگێڕنــەوە، ئــەوەش مانــای ئەوەیــە لــەو کاتــەدا جولەکــەکان لــەناو مزگــەوتی ئەقصــادا دەبــن، ئــەوەتا ئــەمڕۆ قودســیان کردۆتــەوە پایتــەختی هەمیشــەیی خۆیــان وەك ســەرانیان بانگەشــەی دەکات.

لەناو چوونی جولەکە

﴿..وَلِيُتَبِّرُوا ما عَلَوا تَتبِيراً﴾ سەرەنجام موسڵمانان.. بەندە ڕاستەکانی خوای پەروەردگار قەڵای ستەمکاری جولەکە دەڕمێنن و لە بنی دێنن، کە لە هیچ کاتێکدا وەك ئێستا جولەکە بینای بەرزو خێوەتگای جولەکەنشین(مستوطن)ی گەورەی دانەمەزراندووە لە سەراپای زەوی داگیرکراوی پیرۆزی ئەویٚدا.

ئەم لە ناوچوونەشیان پێغەمبەری خوا(ﷺ) ئاماژەی پیٚ داوە:

عن أبي هريرة(رضي الله عنه): أن رسول الله(ﷺ) قال: ((لا تقوم الساعة حتي يقاتل المسلمون اليهود، فيقتلهم المسلمون، حتي يختبئ اليهودي من رواء الحجر والشجر، فيقول الحجر أو الشجر: يا مسلم! يا عبد الله! هذا يهودي خلفي فتعال فاقتله. إلا الغرقد، فإنه من شجر اليهود)).أخرجه الشيخان، وأحمد (٣٩٨/٢ و ٤١٧ و٥٣٠)، والخطيب (٢٠٧/٧)، والداني (٦٤/٢– ١/٦٥).

واتە: قیامەت هەڵناستێت هەتا موسڵمانان دەجەنگن لەگەڵ جولەکەدا، جا موسڵمانان کوشتارێکیان دەکەن بە جۆرێك جولەکە لە پشت بەردو دارەوە خۆی حەشار دەدات، ئەو کات بەرد یان درەختەکە دێتەگۆو دەڵێت: ئەی موسڵمان ئەی بەندەی خوا! ئەمە جولەکەیەکە لە پشتمەوەیە وەرە بیکوژە، تەنها درەختی غەرقەد نەبێت، چونکە ئەو لە درەختی جولەکەیە.

لێرەشدا دەتوانرێت بووترێت ئەو بیناو خێوەتگایانە لە فەلەستین هەرگیز ڕاناگیرێت و ناوەستێنرێت هەتا جولەکەی تیابێت، هەرچەندە سەرانیان ئەو بانگەشەی ئەو درۆیەش بکەن، چونکە بە عەمەلیش ڕۆژ بە ڕۆژ هەواڵەکان باس لە بینای نویٚو زیاتر دەکەن.

جا لە جاری دووەمدا باس لە مزگەوتی ئەقصا کراوە، چونکە چوونە ناوی موسڵمانان بۆی بە داگیرکردنی قودس لەلایەن جولەکەوە کۆتایی هات، ئەویش کاتێ ساڵی ١٩٦٧ هێرشیان بۆ بردو ئەو ساڵەش لەلایەن شکست پێ هێنەرانی ناونرا بە ساڵی (النکسة) وەك چۆن پێشتر بە ساڵی ١٩٤٨ یان ووت ساڵی (النکبة).

لە ژێر رۆشنایی ئەم ئایەتانەوە دڵنیا دەبین لەوەی:

١- جەنگی ناو فەلەستین ئیسلامییەو بە ئیسلامی دەگاتە ئەنجام نەك عەرەبی و نەتەوەیی، چونکە دوژمنەکانی بە عەقیدەی تەورات و تەلمود ئەجەنگن و پێویستیشە موسڵمانان بە عەقیدەی قورئان و سوننەتەوە بجوڵێن و بەرەنگاریان ببنەوە.

٢- کێشەی فەلەستین هەرگیز بە ئاشتی چارەسەر نابێت، جا ئەوانەی دەیانەوێت لەسەر تاوڵەی قوماردا بیخەنە مەزادی ئاشکراوە پێویستە بەخەبەربێنەوە پێش ئەوەی وەك ئەوانەی پێش خۆیان بچنە کەناری تیاچوون.

٣- کۆچی جولەکەنشینی بۆ فەلەستین و قودس هەرگیز رانەوەستێت، هەتا لەوێ لاك و لاشەی پیسیان بە دەستی موسڵمانان بکەوێ: ﴿ فَإِذَا جَآءَ وَعۡدُ ٱلۡأٓخِرَةِ لِيَسُـࣳٔواْ وُجُوهَكُمۡ وَلِيَدۡخُلُواْ ٱلۡمَسۡجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٖ وَلِيُتَبِّرُواْ مَا عَلَوۡاْ تَتۡبِيرًا ٧ ﴾.

واتە: جا کاتێك کە نۆرەی ئەنجامدانی بەڵێنی دواجار دێت، ئیمانداران کارێکتان پێ دەکەن کە لە ڕوخسارتاندا ڕەنگ بداتەوە، (چونکە ئەوان دڵنیان کە هەموو ئەو بەڵاو ناخۆشیانەی بەسەر گەلانی موسوڵماندا بە گشتی، هاتووە بەشێوەیەکی ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ دەستی ئەوانی تیادایە)، ئەوسا دەبا ئیماندار بچنە مزگەوتەوە وەکو یەکەمجار چوونە ناوی، دەبا ئیتر ئیمانداران تۆڵەی خۆیان بکەنەوەو دەستیان بەسەر هەر چیەکدا دەڕوات درێغی نەکەن (چونکە ئەوان لە ستەم و زۆرداری و خوێن ڕێژی درێغیان نەکرد).

٤- جولەکە هێزی زۆری هەیەو بەردەوام پێی دەدرێت و لەمەشدا زیاترە لە موسڵمانان.

٥- جولەکە هەرگیز بە ئارامی پشوونادات و ناگاتە ئاسایش و ئەمینی، وە ئەمە خەونێکەو بۆی نایەتەدی، چونکە ئەمە بڕیاری خوایەو هەر هەوڵێکیشیان لەم پێناوەدا بە فەشەل کۆتایی دێت، ئەوەتا خوای گەورە دەفەرموێت: ﴿ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْقِيَٰمَةِ مَن يَسُومُهُمْ سُوٓءَ ٱلْعَذَابِ ۗ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ ٱلْعِقَابِ ۖ وَإِنَّهُۥ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٧﴾ ﴾. سورة الأعراف: آية(١٦٧).

واتە: یادی ئەو کاتەش بکە پەروەردگارت (ئەی محمد(ﷺ) بڕیاریدا و ڕایگەیاند بەڕاستی کەسانێك دەنێرێتە سەریان تا ڕۆژی قیامەت، ئەشکەنجەو ئازاری سەختیان بدات، چونکە بەڕاستی پەروەردگارت زۆر

بەخێرایی تۆڵە دەسێنێت (لە ستەمکاران)، هەروەها بێگومان لێخۆشبوو میهرەبانیشه (بۆ تەوبەکاران و ئیمانداران).

دوای ئەم قۆناغ و سەرکەوتنەش قۆناغی خیلافەتی راشیدە دەست پێ دەکات لەسەر نەهجی پێغەمبەر(ﷺ) وەك پێغەمبەری خوا(ﷺ) هەواڵی داوەو فەرمویەتی:

((تكون النبوة فيكم ما شاء الله أن تكون ثم يرفعها الله إذا شاء أن يرفعها ثم تكون خلافة علي منهاج النبوة فتكون ما شاء الله أن تكون ثم يرفعها الله إذا شاء أن يرفعها ثم تكون ملكا عاضا فيكون ما شاء الله أن تكون ثم يرفعها الله إذا شاء أن يرفعها ثم يكون ملكا جبريا فتكون ما شاء الله أن تكون ثم يرفعها إذا شاء أن يرفعها ثم تكون خلافة علي منهاج النبوة. ثم سكت)). رواه أحمد ٤/٢٧٣ وصححه الألباني في السلسلة الصحيحة – مختصرة – (٣٤/١).

واتە: پێغەمبەرایەتی لە ناوتاندا دەبێت تا ئەوکاتەی خوای گەورە ویستی لیّ بێت، پاشان هەڵی دەگرێتەوە. پاشان جێنشینییەك دێتە ئاراوە لەسەر مەنهەجی پێغەمبەرایەتی، ئەویش لە ناوتاندا دەمێنێتەوە تا خوای گەورە ویستی لیّ بێت، پاشان خوای گەورە هەڵی دەگرێتەوە هەرکات ویستی لیّ بێت، پاشان پاشایەتییەکی ویراپی دێتە ئاراوە ئەویش لە ناوتاندا دەبێت تا ئەو کاتەی خوای گەورە ویستی لیّ بێت، پاشان هەرکات ویستی لیّ بوو هەڵی دەگرێتەوە. پاشان پاشایەتییەکی بە زۆرو تۆبزیو دیکتاتۆری دێتە ئاراوە، ئەمیش دەمێنێتەوە تا ئەو کاتەی خوای گەورە ویستی لیّ بێت، پاشان هەرکات ویستی لیّ بوو هەڵی دەگرێتەوە، پاشان جێنشینییەك دێتەوە ئارا لەسەر نەهج و

ڕێــرەوی پێغەمبــەرێتی.. پاشــان بــێدەنــگ بوو(واتــە: قۆنــاغی تــری نەفەرموو).

وە لە بورای ئابوریشدا خەڵکی دەکەونە خۆشیو کامەرانییەوە:

پێغەمبـەری خـوا(ﷺ) دەفـەرموێت: ((لا تقـوم السـاعة حـتي تعـود أرض العرب مروجا وأنهـارا)). رواه مسلم ٣/٨٤ ، وأحمد٢/٣٧٠ و ٤١٧ ، والحاكم ٤/٤٧٧ من حديث أبي هريرة)(رضي الله عنه) .

واتە: قیامەت نایەت هەتا زەوی عەرەب دەگەڕێتەوە سەر شێوازی پڕ لـە سەوزاییو ڕووباری یەکەم جاری.

وە نیزامی کۆمەڵایەتی پڕ لە داد پەروەری دێتە کایە:

((یخـرج في آخـر أمـتي المهـدي یسـقیه الله الغیـث وتخـرج الأرض نباتهـا ویعطـي المـال صـحاحا وتكثـر الماشـیة وتعظـم الأمـة یعـیش سـبعا أو ثمانیا، یعني حجة)). سلسلة الأحادیث الصحیحة(٨/١) وبعض التاسع – (٢/٢١٠) وصححه الألباني في "السلسلة الصحیحة" ٢/٣٣٦ .

واتـە: لـە کۆتـایی ئوممەتەکەمـدا مەهـدی دەردەچێت، خـوای پـەروەردگار بارانی بۆ دەبارێنێت و زەوی ڕووەکی خۆی دەردەدات و مەهدیش مـاڵ و سـامان دەبەخشـێتەوە بـە لێشـاو، وە مـەڕو ماڵـات زۆر دەبێـت و ئوممـەت زۆر دەبێت، ئەم پیاوە حەوت ساڵ یان هەشت ساڵ ئاوا دەژی.

وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

سوودم وەرگرتـووە لـە کتـێبی / الجماعـات الأسـلامیة في ضـوء الكتـاب والسـنة بفهـم سـلف الأمة.....سلیم بن عید الهلالي